

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

та завдання для контрольних робіт

денної і заочної форми навчання з дисципліни

„ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА”

(для студентів спеціальності 6.050100 «Економіка підприємства»)

Методичні вказівки та завдання для контрольних робіт для студентів денної і заочної форми навчання з дисципліни «Планування діяльності підприємства» (для студентів спеціальності 6.050100 «Економіка підприємства») / Укл.: Тимошенко В.М. – Харків, ХНАМГ, 2010. – 15 с.

Укладач: В.М. Тимошенко

Рецензент: зав. кафедри економіки будівництва Харківської національної академії міського господарства, доктор технічних наук, професор В.І. Торкатюк

Рекомендовано кафедрою економіки будівництва, протокол засідання кафедри № 5 від 25.11.2009 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	5
Мета контрольної роботи	5
Загальні вимоги до виконання контрольної роботи	5
Критерії оцінювання контрольної роботи	5
Вибір варіанта контрольної роботи	6
Добір літератури, статистичної інформації та інших матеріалів	6
Виклад змісту контрольної роботи	6
ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ	7
ЛІТЕРАТУРА	14

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни «Планування діяльності підприємства» є надання студентам ґрунтовних теоретичних знань та практичних навичок з питань планування основних напрямків діяльності підприємства в умовах функціонування ринкових відносин, озброєння майбутніх фахівців сучасною науковою методологією, передбачення економічних наслідків управлінських рішень, та їх обґрунтування на підставі використання принципів і методів планування, з метою забезпечення ефективності господарювання на рівні підприємства як первинної ланки виробництва.

Планування є однією з найважливіших функцій управління підприємством і тому без якісного планування господарської діяльності неможливо досягнення поставлених цілей. Для студентів економічних спеціальностей курс планування повинен бути основою їхньої наступної практичної діяльності, оскільки він синтезує знання отримані ними по більшості економічних дисциплін.

У процесі виконання завдань студент повинен, на підставі отриманих раніше знань, зробити необхідні планові розрахунки по всіх розділах плану підприємства. Для реалізації цієї задачі в пропонованій методиці є система показників по кожному з варіантів завдань. Використовуючи ці дані студенти можуть розробити основні параметри плану, вирішуючи єдину наскрізну задачу. Крім того передбачається використання опитування і тестування студентів для контролю знань.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Мета контрольної роботи

Виконання контрольної роботи є складовою навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів.

Під час виконання контрольної роботи студенти закріплюють теоретичні знання з курсу «Планування діяльності підприємства». Ступінь оволодіння теоретичними знаннями студенти доводять розв'язанням практичних задач.

Під час виконання контрольної роботи студенти повинні користуватися спеціальною літературою з відповідної теми.

Загальні вимоги до виконання контрольної роботи

Кожний варіант контрольної роботи складається з трьох теоретичних питань і двох задач. Розкриваючи зміст теоретичних питань, студенти повинні виявити знання наукових літературних джерел, а також нормативних актів. У розв'язуванні задач мають бути короткі пояснення щодо кожної виконаної дії.

Особливу увагу слід приділити оформленню контрольної роботи, обсяг якої має бути не більше 20 сторінок друкованого тексту. У разі виконання в рукописному вигляді почерк має бути охайним, розбірливим. Сторінки тексту нумерують. Наприкінці роботи додається список використаної літератури, оформлений з дотриманням стандартів.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Контрольна робота вважається зарахованою, якщо задовільно розкрито всі теми теоретичних завдань, а також правильно розв'язані обидві задачі. І незарахованою, якщо задачі не розв'язані чи розв'язані неправильно або неправильно розкрито теми більшості теоретичних питань.

Контрольна робота оцінюється спочатку по 100 % - ній оцінці таким чином:

- теоретичні завдання – кожне по 20% від обсягу завдання;

- перше практичне завдання - 20 % від обсягу завдання;
- друге практичне завдання – 20 % від обсягу завдання.

Далі виконане завдання з процентної оцінки переводиться у чотириохвальну систему згідно з шкалою:

"незадовільно" - до 49% виконаного обсягу завдання;

"задовільно" – 50-65 % виконаного обсягу завдання;

"добре" - 66-89 % виконаного обсягу завдання;

"відмінно" - 90-100 % виконаного обсягу завдання.

Вибір варіанта контрольної роботи

Варіанти контрольної роботи вибираються відповідно до останньої цифри залікової книжки студента. (Остання цифра 0 відповідає варіантові 10).

Добір літератури, статистичної інформації та інших матеріалів

Навчальну літературу з вибраного варіанта контрольної роботи студент добирає як за рекомендованим списком літератури, так і самостійно. Особливу увагу слід звернути на періодичні наукові видання. Опрацювання їх у запропонованих темах контрольних робіт вигідно вирізнятиме роботу. Контрольна робота значно виграє, якщо містить наочний матеріал: таблиці, графіки, рисунки.

Виклад змісту контрольної роботи

Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал за темою викладається відповідно до запропонованого плану контрольної роботи, за яким кожний розділ починається з нової сторінки.

Сторінки нумеруються у правому верхньому куті. Таблиці, схеми, рисунки повинні мати назву. На конкретні дані з першоджерел робляться посилання.

Із додержанням перелічених вимог контрольна робота подається на кафедру у термін, визначений графіком.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Планування як наука. Предмет, об'єкт і методи дослідження.
2. Суть і основні етапи стратегічного планування на підприємстві.
3. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного типу виробництва.

Задача 1.

Визначити коефіцієнт обертаємості обігових коштів, тривалість одного обігу, розмір вивільнених обігових коштів у плановому році у зв'язку з прискоренням їх обігу. Підприємство реалізувало в звітному році товарної продукції на суму 32 тис. грн., при середніх розмірах обігових коштів 14 тис. грн. На наступний рік намічено збільшити реалізацію продукції на 15% і зменшити тривалість одного обороту обігових коштів на 9 днів.

Задача 2.

Розрахуйте показники балансу виробничої потужності заводу, якщо вона визначається по механозбиральному цеху, де встановлено на початок року 60 одиниць однотипного устаткування ведучої групи. Корисний фонд часу роботи одиниці устаткування – 4100 годин в рік. З 1 червня планується введення додаткової виробничої потужності на 22000 комплектів, а з 1 серпня – вибуття потужності на 29000 комплектів. Плановий обсяг виробництва складе – 410 тис. комплектів при нормі часу на комплект – 0,5 години.

Варіант 2

1. Процес планування і вибір рішень, філософські концепції планування.
2. Планування собівартості будівельно-монтажних робіт.
3. Послідовність розробки матеріально-технічного забезпечення.

Задача 1.

Визначити середньорічну виробничу потужність на кінець року, виробничу потужність підприємства на початок планового року складає 820 тис. т.р. На протязі планового року планується приріст потужності за рахунок реконструкції на 300 тис. грн., з введенням з 1 лютого і за рахунок вводу нових потужностей на 75 тис. грн. з 1 травня. Внаслідок зносу устаткування частина

виробничої потужності вибуває: з 1 серпня на суму 45 тис. грн., а з 1 листопада на суму 100 тис. грн.

Задача 2.

Підприємству заплановано виготовити за рік 2000 од. деталей по ціні 50 грн. за деталь. Собівартість однієї деталі 40 грн. Передбачається зовнішньо реалізаційні доходи в сумі 400 грн. та зовнішньо реалізаційні витрати 360 грн., фіксовані платежі за рік 2600 грн., плата за фонди 8000 грн., сума проценту за банківський кредит – 900 грн. Визначити плановий прибуток від реалізації продукції, балансовий прибуток, чистий прибуток методом прямого рахунку, а також розрахувати планову рентабельність продукції.

Варіант 3

1. Види виробничої потужності, чинники, що її визначають.
2. Сучасна кадрова політика підприємств та організацій.
3. Оптимізація плану виробництва продукції.

Задача 1.

Визначити виробничу потужність цеху і коефіцієнт використання потужності, якщо в цеху встановлено 100 верстатів, з 1 травня встановлено ще 25 одиниць, а з 1 листопада вибуло 8 одиниць, режим роботи двохзмінний тривалість зміни – 8 годин, число робочих днів у році 257, регламентований відсоток простоїв на ремонт устаткування 6% від режимного часу, продуктивність одного верстату – 5 деталей в годину, план випуску за рік 1700 тис. деталей.

Задача 2.

План виробництва продукції – 700 виробів за рік. Визначити норматив обігових коштів у виробничих запасах. Витрати основного матеріалу на один виріб - 12 грн. при нормі запасу 25 днів. витрати допоміжних матеріалів на річний випуск 5200 грн. при нормі запасу 40 днів, палива 2300 грн. при нормі запасу 30 днів, інших виробничих запасів 1800 грн. при нормі запасу 60 днів.

Варіант 4

1. Планування собівартості робіт (послуг) на підприємствах і в будівельних організаціях.
2. Зміст, розділи і показники плану по праці і кадрах.
3. Виробнича потужність підприємств. Вихідні дані для розробки плану

виробничої потужності.

Задача 1.

Визначити чисельність працюючих у плановому періоді, якщо відомо, що випуск продукції в плановому періоді зросте в порівнянні з базовим на 7,8%, а продуктивність праці збільшиться на 5,1%. Обсяг товарної продукції в базовому періоді – 125 тис. грн., чисельність промислово-виробничого персоналу 1850 чол.

Задача 2.

Визначити додатковий випуск продукції для збільшення прибутку в другому кварталі на 8%. В першому кварталі було вироблено 10 тис. виробів по ціні 80 грн. за одиницю. Постійні витрати складають 60 тис. грн., змінні витрати на одиницю 50 грн.

Варіант 5

1. Зміст, порядок розробки і структура плану організаційно-технічного розвитку.
2. Об'ємно-календарне планування виробництва нової продукції.
3. Планування додаткової потреби в кадрах і їх вивільнення.

Задача 1.

Вирахувати норматив обігових коштів у запасах, якщо величина місячного споживання матеріалу 240 т. Ціна за 1 т матеріалу 159 тис. грн. Інтервал планової поставки 10 днів, страховий запас 2 дні, транспортний запас 1 день, технологічний запас 5 днів.

Задача 2.

Маркетингові дослідження довели необхідність освоєння випуску нової продукції. З цієї причини на підприємстві вирішено встановити нове технологічне обладнання на площі 10 м². На придбання обладнання двох видів виділено 6 млн. грн. Комплект першого виду обладнання вартістю 1 млн. грн. встановлюється на площі 5 м² та дозволяє збільшити дохід підприємства на 8 млн. грн. Комплект іншого виду обладнання займає площу 2 м², коштує 1 млн. грн. Та забезпечує збільшення доходу підприємства на 5 млн. грн. Визначити необхідну кількість технологічного обладнання кожного виду для забезпечення максимального збільшення доходу підприємства від продажу продукції.

Варіант 6

1. Призначення та завдання розробки бізнес-плану.
2. Розділи і показники бізнес-плану.
3. Показники фінансового стану підприємства аналіз і оцінка:.

Задача 1.

Трудовісткість виробничої програми – 280 тис. н.-год.; середня годинна тарифна ставка – 0,95 грн.; премії за виконання виробничих завдань – 20 %; доплати за роботу у нічний час – 0,2 тарифної ставки 3-го розряду за одну годину роботи у нічний час; доплати бригадирам за керівництво бригадою – 0,21 % до нормованої заробітної плати з премією; доплати за скорочений робочий день і за перерви у роботі, передбачені законодавством – 0,1 % до нормованої заробітної плати з премією; середня тривалість чергових і додаткових відпусток – 26,5 днів. Розрахувати річний фонд оплати праці основних робітників та їх середню заробітну плату.

Задача 2.

Підприємство у наступному році повинно закупити 26000 кг даного виду сировини. Ціна франко-склад покупця даної сировини складає 12 тис. грн. за кг. витрати по утриманню одного кг сировини на складі 12,5% від вартості. Витрати: по обслуговуванню закупок - 1220 грн. за кожну партію, вирахувати оптимальну кількість закупок за рік.

Варіант 7

1. Методи та інструменти планових розрахунків.
2. Особливості оперативного-календарного планування на підприємствах масового типу виробництва.
3. Запаси і регулювання їх розмірів.

Задача 1.

Підприємство реалізувало у звітному році товарної продукції на суму 40 тис. грн. при середніх розмірах обігових коштів 15,8 тис. грн. На наступний рік намічено збільшити реалізацію продукції на 15% та зменшити час одного обороту обігових коштів на 10 днів. Визначити коефіцієнт обертаємості обігових коштів, час одного обороту, розміри приросту обігових коштів у плановому році в зв'язку з прискоренням їх обороту.

Задача 2.

Визначити, як зміна ціни на матеріали вплинула на критичний обсяг випуску продукції. Підприємство виготовляє вироби по ціні 210 грн. Загальні постійні витрати підприємства складають 2000 грн. Змінні витрати на одиницю у першому кварталі склали 160 грн. У другому кварталі ціни на матеріали знизились, що привело до зниження змінних витрат на одиницю товару на 8%.

Варіант 8

1. Види виробничої потужності, чинники, що її визначають.
2. Сучасні проблеми формування і застосування системи преміювання персоналу підприємств та організацій.
3. Проблеми забезпеченості достатньої збалансованості між основним виробництвом та виробничою інфраструктурою підприємства.

Задача 1.

Розрахувати, починаючи з якого обсягу виробництва, придбання та використання устаткування забезпечить отримання прибутку, якщо очікувані від його експлуатації в майбутньому постійні витрати за період складуть 60 тис. грн., змінні витрати за одну годину роботи устаткування 300 грн., при цьому тривалість обробки одного виробу – 20 хвилин. Інші змінні витрати на матеріали та заробітну плату в інших місцях виникнення витрат оцінюються в

80 грн. за одиницю, ціна виробу 20 грн.

Задача 2.

Підприємство виготовило та реалізувало у звітному році швейних виробів у кількості 5250 одиниць. у плановому році обсяг сформованого портфелю замовлень збільшиться на 32 %. На підприємстві встановлено 15 одиниць обладнання. Технологічний процес виготовлення одного виробу – 6 нормо-годин. Ефективний фонд робочого часу одиниці обладнання – 4900 годин. Норма виробітку у плановому періоді по підприємству становитиме – 1,2. Визначити можливий обсяг виробничої програми при існуючих потужностях та плановій нормі виробітку.

Варіант 9

1. Розрахунок планових витрат за окремими елементами.
2. Планування потреби у матеріальних витратах.
3. Суть та порядок визначення точки беззбитковості.

Задача 1.

Розрахувати річний економічний ефект від впровадження нового устаткування. Перехід на використання нового устаткування при річному обсязі виробництва 50 тис. од. вимагає збільшення питомих інвестицій з 70 до 100 грн. Собівартість одиниці продукції на новому устаткуванні зростає на 60 грн. в порівнянні зі старим та складе 960 грн. Річний обсяг продукції, що виробляється на новому устаткуванні збільшиться в 1,15 рази в порівнянні зі старим.

Задача 2.

У звітному році собівартість товарної продукції склала 450 млн. грн., що зумовило витрати на 1 грн. товарної продукції – 0,89 грн. У плановому році витрати на 1 грн. товарної продукції встановлені в розмірі 0,85 грн. Обсяг виробництва продукції збільшиться на 8%. Визначте собівартість товарної

продукції планового року.

Варіант 10

1. Оцінка технічного рівня розвитку підприємства.
2. Планування транспортного обслуговування виробництва.
3. Запаси і регулювання їх розмірів.

Задача 1.

Ткацька фабрика працює в три зміни при семигодинному робочому дні. Плановий процент простоїв на ремонт верстатів складає: по механічним ткацьким верстатам – 6%, по автоматичним ткацьким верстатам – 4,5%. Установка та демонтаж верстатів усередині кварталу проводяться рівномірно. Планова продуктивність одного верстату в годину: а) сатин на механічних верстатах – 4,5 м; б) креп на автоматичних верстатах – 8,0 м. Визначте виробничу потужність фабрики по плану на наступний рік.

Задача 2.

Вирахувати обсяг товарної і валової продукції, виходячи із наступних даних: випуск виробу А – 365 шт., виробу Б – 128 шт., оптова ціна товару А – 185 грн., Б – 375 грн. Вартість робіт і послуг промислового характеру, призначених для реалізації на сторону 70 тис. грн. Вартість незавершеного виробництва на початок року 8400 грн., а на кінець року 9500 грн.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України «Про підприємства в Україні» № 887 від 27.03.91 із змінами та доповненнями / Бізнес від 07.09.98 р. № 36
2. Алексеева М.М. Планирование деятельности фирмы: Учебно-методическое пособие. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 248 с.
3. Бухалков М.И. Внутрифирменное планирование: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 392 с.
4. Бизнес - план: методические материалы. – М.: Финансы и статистика, 1995.
5. Зінь В.А., Турченко М.О. Планування діяльності підприємства: Підручник. – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2004. – 320 с.
6. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник / за заг. ред. В.Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2005. – 384 с.
7. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства. Навч. посіб. – К.: «Каравела», 2003. – 423 с.
8. Швайка Л.А.. Планування діяльності підприємства. Навч. посібник. – Л.: Новий світ-2000, 2003. – 268 с.

Додаткова

1. Бизнес-планирование / Под редакцией Попова В.М. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 672 с.
2. Ильин А.И. Планирование на предприятии: Учеб. пособие в 2ч. – Мн.: ООО «Новое знание», 2000. – 312 с.
3. Княжеченко В.В. Конспект лекцій з курсу «Планування діяльності підприємства» – Харків, ХНАМГ, 2007.
4. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник. – К.: Скарби, 2002. – 336 с.
5. Степанюк А.Л., Белоусова И.А. Нормирование и учет на промышленных предприятиях. – К.: Техника, 1987. – 211 с.
6. Тян Р.Б. Планирование деятельности предприятия: Учебн. пособие. – К.: МАУП, 1998. – 156 с.
7. Шпаків Н.Н. Як зробити бізнес-план підприємства (практичне керівництво). – К., 1994. – 96 с.

Інструктивно-методична

1. Конспект лекцій з дисципліни «Планування діяльності підприємства» / В.М. Тимошенко, 2010. – 213 с.
2. Електронна версія конспекту лекцій з дисципліни «Планування діяльності підприємства» / В.М. Тимошенко, 2010. – 213 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки та завдання для контрольних робіт для студентів денної і заочної форми навчання з дисципліни «Планування діяльності підприємства» (для студентів спеціальності 6.050100 «Економіка підприємства»)

Укладач: Володимир Миколайович Тимошенко

Відповідальний за випуск: В.І. Торкатюк

Редактор: М.З. Аляб'єв

Комп'ютерна верстка: Зражевська Н.В.

План 2010, поз. 285 М

Підп. до друку 16.03.10

Друк на ризографі.

Зам. №

Формат 60×84 1/16

Умовн.-друк.арк.1,9

Папір офісний

Тираж 50 прим.

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,

вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001